

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-48>

УДК 336.226:336.76

ІНТЕГРОВАНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ТА РОЛЬ СТРАХУВАННЯ В КОРПОРАТИВНОМУ СЕКТОРІ

INTEGRATED FINANCIAL RISK MANAGEMENT SYSTEMS AND THE ROLE OF INSURANCE IN THE CORPORATE SECTOR

Малашенко Юлія Анатоліївна

кандидат економічних наук,

Придніпровський інститут Приватного акціонерного товариства

«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія Управління персоналом»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5748-8906>**Єфременко Аліна Григорівна**

кандидат економічних наук, доцент,

Придніпровський інститут Приватного акціонерного товариства

«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія Управління персоналом»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6212-0660>**Гноєвий Валентин Григорович**

кандидат економічних наук, доцент,

Придніпровський інститут Приватного акціонерного товариства

«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія Управління персоналом»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1669-9680>**Malashenko Yuliia, Yefremenko Alina, Hnoievyy Valentyn**

The Prydniprovskiy Institute of the Private Joint Stock Company

«Higher education institution «The Interregional Academy of Personnel Management»

У статті здійснено комплексний аналіз сутності, характеристик та методів управління фінансовими ризиками підприємств у сучасних умовах економічної нестабільності. Розглянуто фінансовий ризик як невизначеність результатів фінансових операцій, можливі втрати або додаткові витрати, а також наслідки прийняття управлінських рішень щодо активів, пасивів, інвестицій та фінансових потоків. Виділено основні концепції оцінки ризиків, включаючи ймовірність фінансових втрат, коливання вартості активів та потенційні позитивні чи негативні результати. Окремо проаналізовано роль страхування фінансових ризиків як інструменту мінімізації втрат, стабілізації господарської діяльності та підвищення фінансової стійкості підприємств. Розглянуто види страхових програм, їхні переваги та обмеження, а також обґрунтовано необхідність застосування інтегрованих моделей управління ризиками відповідно до міжнародних стандартів та практик.

Ключові слова: фінансові ризики, страхування, фінансова безпека, стійкість підприємства, фінансова діяльність підприємства, інвестиційний ризик, ризик-менеджмент.

The article explores the comprehensive management of financial risks in enterprises operating in conditions of economic instability, high market volatility, and uncertainty, highlighting the increasing importance of systematic risk control for ensuring sustainable financial performance and long-term growth. The study aims to identify, characterize, and analyze financial risks, evaluate their potential impact on enterprise operations, and develop a structured model for their effective management. The research methodology combines analytical, comparative, and modeling techniques, enabling a detailed examination of financial operations, assessment of deviations from planned results, quantification of potential losses, and evaluation of risk mitigation strategies. The results reveal that financial risks are inherent and unavoidable in all types of financial activity, arising from uncertainties in managerial decisions, asset and liability management, investment projects, and operational processes. The study demonstrates that systematic identification, evaluation, and neutralization of these risks through preventive measures, diversification, hedging,

and insurance mechanisms significantly enhance the resilience and stability of enterprises. A cyclic and iterative model of financial risk management is proposed, ensuring adaptability, continuity, and informed decision-making at both operational and strategic levels. The practical significance of the article lies in providing enterprises with an actionable framework to assess risk exposure, select appropriate risk mitigation instruments, implement preventive and compensatory strategies, maintain financial stability, minimize potential losses, improve competitiveness, and achieve sustainable development. The findings offer managers a reliable tool for integrating risk management into strategic planning and operational control, allowing enterprises to respond effectively to external shocks, market fluctuations, and financial uncertainties, thereby securing long-term economic stability and fostering growth in dynamic and unpredictable business environments.

Keywords: financial risks, insurance, financial security, enterprise stability, enterprise financial activities, investment risk, risk management.

Постановка проблеми. У сучасних умовах економічної нестабільності та високої волатильності фінансових ринків діяльність підприємств супроводжується численними фінансовими ризиками, що безпосередньо впливають на їх результати. Постійні коливання макроекономічних показників, зміни валютних курсів, нестабільність податкового та інвестиційного середовища, а також впровадження нових фінансових інструментів створюють додаткові виклики для систем управління ризиками.

Фінансовий ризик-менеджмент є ключовим інструментом забезпечення стабільності, конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємств. Серед засобів мінімізації ризиків особливе значення має страхування, яке забезпечує перерозподіл ризиків, знижує потенційні втрати та сприяє стабільності господарської діяльності.

В Україні механізми управління фінансовими ризиками та використання страхових інструментів поки що залишаються недостатньо ефективними. Це підкреслює необхідність подальших досліджень щодо формування інтегрованої системи управління фінансовими ризиками та підвищення ролі страхування у забезпеченні фінансової стабільності та економічної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика управління фінансовими ризиками та використання страхування як механізму їх мінімізації посідає важливе місце в сучасних наукових дослідженнях. Науковці зазначають, що формування ефективної системи ризик-менеджменту є ключовою умовою стабільної діяльності підприємств і фінансових установ в умовах економічної турбулентності.

Фінансові ризики розглядаються як невід'ємний елемент ринкової економіки, що потребує комплексного підходу до їх ідентифікації, оцінки та нейтралізації. Вітчизняні дослідники наголошують, що ефективність систем управління ризиками залежить від

розвитку фінансових ринків, стабільності макроекономічного середовища та якості державного регулювання [3; 6].

Значну увагу приділено інтегрованим системам управління ризиками (ERM – Enterprise Risk Management), які об'єднують фінансові, операційні, ринкові та кредитні ризики в єдину корпоративну структуру, підвищуючи стійкість підприємств до фінансових потрясінь [7].

Окремо виділяють роль страхування як одного з найефективніших інструментів фінансового захисту. Воно забезпечує компенсацію збитків та сприяє стабілізації економічного середовища [7]. Вітчизняні дослідження підкреслюють, що розвиток страхування фінансових ризиків є важливою складовою державної політики у сфері фінансової безпеки [3, с. 27].

Найактуальніші дослідження свідчать про потребу впровадження ризик-орієнтованого підходу до оцінки фінансового стану страхових компаній в умовах високої волатильності, розширення страхових продуктів для бізнесу та адаптації світових практик до українських реалій з урахуванням регіональних загроз і трансформацій ринку [4].

Семіколенова С. В. та Грабар А. П. підкреслюють недосконалість нормативно-правового регулювання та низький рівень розвитку страхових продуктів, спрямованих на покриття фінансових ризиків в Україні [5, с. 92].

Кавун В. А. і Кравченко М. О. наголошують на значенні страхування фінансових ризиків як ефективного засобу захисту промислових підприємств від можливих ринкових втрат [2]. Власюк та колеги розглядають стратегічні напрями зміцнення фінансової стійкості страхових компаній шляхом удосконалення тарифної політики та активного розвитку системи перестрахування [1].

Водночас залишається невирішеним питання оцінки ефективності страхування фінансових ризиків у корпоративному секторі, формування державної стратегії підтримки

страхового ринку та інтеграції сучасних фінансових технологій у практику ризик-менеджменту. Це визначає необхідність подальших досліджень, спрямованих на створення комплексної системи управління фінансовими ризиками з урахуванням сучасних тенденцій розвитку страхового ринку та глобальних фінансових трансформацій.

Формування цілей статті. Мета дослідження полягає у визначенні основних проблем розвитку механізмів страхового захисту підприємств від фінансових ризиків та формуванні рекомендацій щодо оптимізації та вдосконалення системи страхування фінансових ризиків. Для досягнення поставленої мети передбачено використання таких методів, як теоретичне узагальнення, системний аналіз, індуктивний та дедуктивний підходи, а також інші науково-аналітичні методи.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах функціонування національної економіки підприємства змушені приділяти особливу увагу управлінню економічними ризиками, серед яких фінансові ризики займають ключове місце. Вони суттєво впливають на результати діяльності, що зумовлює потребу в глибокому аналізі їхньої сутності, умов виникнення та застосування страхових механізмів для забезпечення фінансової безпеки.

Фінансовий ризик виникає як наслідок фінансових взаємовідносин та проведення фінансових операцій, незалежно від економічного середовища. У наукових джерелах його визначають як невизначеність результатів операцій із фінансовими ресурсами або наслідків прийняття фінансових рішень. Конкретні прояви ризику залежать від виду фінансової діяльності, оскільки кожна форма діяльності формує специфічні ризики, притаманні лише цій сфері.

Очікуваний результат реалізації фінансового ризику може проявлятися у збитках, втраті потенційної вигоди або прибутку, що підкреслює його двосторонній характер – можливість негативних і позитивних наслідків.

Комплексне вивчення фінансового ризику включає аналіз умов його виникнення, внутрішньої природи та особливостей прояву. Його існування передбачає: наявність суб'єкта, що приймає рішення; прийняття рішень в умовах невизначеності; прояв ризику у часі, який може бути обмеженим або необмеженим; наявність передбачуваного результату, що може бути позитивним, негативним або нейтральним.

Аналіз наукових підходів виділяє три концепції трактування фінансового ризику. Перший підхід розглядає його як невизначену подію з можливими негативними та позитивними наслідками для фінансової діяльності. Другий акцентує на цілеспрямованій діяльності суб'єкта для досягнення бажаного результату в умовах невизначеності. Третій, найпоширеніший, трактує фінансовий ризик як ймовірність помилки чи успіху при виборі серед альтернативних рішень, що проявляється у фінансових втратах, коливаннях вартості активів або невідповідності структури активів і пасивів.

Ключові характеристики фінансових ризиків можна визначити так:

1. Фінансовий ризик невід'ємний від фінансової діяльності і повністю уникнути його неможливо.

2. Величина ризику оцінюється через ймовірність його настання.

3. Ризики формуються фінансовими інститутами під час трансформації активів у ролі посередників.

4. Методи хеджування переважно трансформують один вид ризику в інший або забезпечують диверсифікацію серед багатьох учасників.

Одним із пріоритетних завдань держави є забезпечення фінансової стійкості діяльності господарюючих суб'єктів, що передбачає формування та впровадження ефективних систем управління ризиками на підприємствах.

Сучасна наукова література виділяє три основні концепції управління ризиками, які можуть застосовуватися безпосередньо або слугувати основою для розробки часткових моделей управління.

До них належать: оцінка максимально можливого рівня негативного відхилення (збитків або втрат); оцінка найбільш ймовірного рівня негативного відхилення (збитків або втрат); оцінка ризику через відношення фінансового результату до ризику, наприклад, рентабельність капіталу на ризик (RAROC) та рентабельність активів на ризик (RAROA) [7].

Ефективність застосування будь-якої з цих концепцій для оцінки фінансових ризиків і прийняття обґрунтованих управлінських рішень значною мірою залежить від якості інформаційного забезпечення та рівня професійної підготовки фінансових менеджерів, відповідальних за управління сукупністю ризиків підприємства.

Фінансовий ризик підприємства визначається як ймовірність виникнення фінансових

вtrat у ситуаціях невизначеності, що супроводжують реалізацію фінансової діяльності [3, с. 22]. Модель управління фінансовими ризиками формується з урахуванням основних функціонально-організаційних управлінських підходів.

Стадії та підходи до впровадження моделі управління фінансовими ризиками:

1. Встановлення (оцінка господарських операцій або їхніх комплексів у межах операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єкта господарювання; визначення альтернативних сценаріїв розвитку та оцінка ймовірності відхилень від планових показників із врахуванням потенційних наслідків для підприємства та ідентифікація відповідних ризиків; класифікація фінансових ризиків за факторами їх виникнення та якісними характеристиками (джерела, форми, типи) з подальшим розподілом на групи).

2. Розпізнавання (обґрунтування методик кількісної оцінки фінансових ризиків; прийняття управлінських рішень щодо контролю та регулювання фінансових ризиків).

3. Діагностика (застосування обраної методики кількісного аналізу фінансових ризиків підприємства; визначення абсолютних та відносних показників, що відображають основні кількісні характеристики ідентифікованих ризиків на основі встановленої системи фінансових коефіцієнтів та показників).

4. Нейтралізація (прийняття управлінських рішень у фінансовій сфері щодо впровадження превентивних заходів фінансового, організаційного або правового характеру з метою підвищення ефективності господарських операцій. До таких заходів належать уникнення ризику, страхування, диверсифікація та хеджування).

Вищезазначені стадії утворюють взаємопов'язану та послідовну систему ітерацій у процесі управління фінансовими ризиками. Тому реалізація моделі управління ризиками має здійснюватися циклічно, з можливістю одночасного виконання окремих етапів. Після завершення одного циклу починається наступний, що забезпечує безперервність, гнучкість та адаптивність системи управління.

У системі мінімізації фінансових ризиків особливе значення має страхування як ефективний механізм управління невизначеністю результатів. Воно дозволяє зменшувати потенційні втрати, перерозподіляючи ризики між учасниками фінансових відносин та забезпечуючи стабільність діяльності. Таким чином, страхування не лише захищає від

фінансових втрат, а й є важливим елементом інтегрованої системи управління ризиками, підвищуючи стійкість і конкурентоспроможність підприємств.

На відміну від інших методів управління ризиками, таких як диверсифікація або хеджування, страхування має ряд суттєвих переваг. Воно не лише знижує ймовірність фінансових втрат, але й забезпечує можливість отримання прибутку. Наприклад, у випадку хеджування ризику потенційні втрати усуваються, проте дохід не передбачено. Таким чином, страхування поєднує захисну та прибуткову функції, що робить його особливо ефективним інструментом у системі управління фінансовими ризиками.

Страхування фінансових ризиків передбачає обов'язок страховика здійснити повне або часткове відшкодування втрат доходів або додаткових витрат особи, на користь якої укладено страховий договір. Такі втрати можуть виникати внаслідок подій, передбачених договором, зокрема: призупинення або зменшення обсягів виробництва, банкрутства, непередбачених витрат, невиконання або неналежного виконання договірних зобов'язань контрагентом, судових витрат та інших випадків [7].

За своєю природою страхування фінансових ризиків належить до страхування відповідальності, проте умови договорів часто включають його в страхування майна. У такому разі страхувальник має можливість покрити не лише збитки, завдані майну, а й неотриманий або очікуваний прибуток. Найбільш поширеною формою страхування фінансових ризиків є страхування відповідальності економічних суб'єктів за невиконання зобов'язань перед інвесторами або позичальниками.

Слід зазначити, що сучасні страхові компанії прагнуть отримати ліцензії на страхування фінансових ризиків. Ще десять років тому такі послуги пропонували лише поодинокі страховики, і багато експертів вважали, що фінансові ризики взагалі не підлягають страхуванню. Сьогодні ж більшість страхових компаній включають різні види страхування фінансових ризиків у свій портфель страхових продуктів.

Нижче розглянуто основні види програм страхування фінансових ризиків, їхній зміст та обсяг страхових сум:

1. Страхування ризику невиконання умов тендерної документації – охоплює ризики, пов'язані з невідповідністю вимогам конкурсної документації, зокрема можливість скасу-

вання або заміни тендерної пропозиції після закінчення строку її подання, а також невиконання обов'язку щодо підписання договору про закупівлю та забезпечення тендеру за відповідним лотом.

2. Страхування ризиків цінних паперів – передбачає покриття ризиків, пов'язаних з невиконанням або неналежним виконанням зобов'язань, закріплених цінними паперами, з боку емітента або індосанта; неповне або відсутнє отримання доходів страхувальником від розміщення коштів у цінних паперах; втрату вкладень у цінні папери (акції, сертифікати тощо) та гарантованих доходів із них. Також страхування може включати покриття доходів, що генеруються від володіння та розміщення цінних паперів.

3. Страхування ризику неплатежу – охоплює ризики, пов'язані з невиконанням або неналежним виконанням платіжних зобов'язань перед страхувальником за договорами щодо оплати виконаних робіт, поставлених товарів або наданих послуг. Страхове покриття може включати вартість поставлених товарів, виконаних робіт або наданих послуг.

4. Страхування втрати прибутку – забезпечує покриття зниження прибутку, спричиненого перервами у виробничому процесі внаслідок настання страхових випадків, передбачених договором страхування майна. Страхове покриття формується на основі запланованого прибутку.

5. Страхування інвестиційного ризику – покриває ризики неповного або ненадійного отримання прибутку від інвестування коштів унаслідок невиконання запланованих робіт або помилок у експертній оцінці проекту. Такий вид страхування забезпечує захист від відхилень фактичного прибутку від проектної (планової) величини.

6. Страхування ризику неповернення кредиту – передбачає покриття ризику невиконання позичальником кредитних зобов'язань за договором щодо повернення отриманого кредиту та нарахованих відсотків. Страхове покриття охоплює суму кредиту та/або нарахованих відсотків.

Слід зазначити, що у світовій практиці страхування фінансових ризиків є доволі поширеним інструментом управління ризиками. Водночас у Росії попит на нього залишається порівняно низьким, хоча обсяги страхових внесків є досить значними.

Цей вид страхування характеризується високим рівнем невизначеності, через що

страховики дотримуються суворих критеріїв відбору страхувальників. Такий підхід пояснюється ретельною перевіркою фінансового стану страхувальника, його кредитної історії та оцінкою проектів, які планується страхувати.

Серед негативних аспектів розвитку страхування фінансових ризиків в Україні виділяють:

- використання цього інструменту для податкової оптимізації та переведення коштів у готівку через різноманітні фінансові схеми;
- встановлення високого рівня франшизи та значних страхових тарифів;
- складнощі у виборі надійного страховика та загалом низька репутація ринку страхування фінансових ризиків.

Крім того, негативними факторами є можливе зростання рівня ризику після укладення договору через відсутність природних механізмів його стабілізації. Невизначеність економічного середовища ускладнює використання статистичних даних для прогнозування фінансових ризиків та забезпечення прибутковості страхових операцій.

Ще одним обмеженням розвитку цього виду страхування є висока вартість аналізу ризиків, що робить страхування фінансових ризиків більш економічно обґрунтованим лише при наявності відповідної доцільності.

На відміну від класичного страхування, де процес стандартизований (типові поліси, договори, тарифи) і участь керівництва компанії у прийнятті рішень щодо окремих випадків обмежена, страхування фінансових ризиків потребує, щоб усі ключові рішення ухвалювалося виключно вищим керівництвом страхової компанії. Це ускладнює досягнення беззбитковості страхових операцій.

Для мінімізації ризиків страховик повинен:

- встановлювати тарифи у межах, погоджених зі страхувальником, де нижня межа визначається ринковою кон'юктурою, а верхня – оптимальністю для клієнта; надмірно високий тариф може стати фінансовим тягарем і збільшити ризик;
- впроваджувати комплекс заходів для зниження ризику до допустимого рівня.

Входження України у глобальну фінансову систему передбачає поетапний перехід до державного нагляду та регулювання за міжнародними стандартами, визначеними відповідними угодами та організаціями. Основним міжнародним органом, що встановлює стандарти страхової діяльності, є Міжнародна асоціація органів нагляду за страховою діяльністю (IAIS).

Згідно з її принципами, ефективний нагляд повинен забезпечувати:

1. Належну законодавчу базу, засновану на пруденційному регулюванні, яке враховує ризики та передбачає заходи для їх нейтралізації, а не лише формальне дотримання вимог.

2. Необхідні ресурси та компетенції для реалізації цих заходів.

Висновки. У результаті проведеного дослідження підтверджено, що фінансові ризики є невід'ємною складовою діяльності підприємств у сучасних умовах економічної нестабільності та високої волатильності фінансових ринків. Їхнє ефективне управління безпосередньо впливає на фінансову стабільність, конкурентоспроможність та сталий розвиток господарюючих суб'єктів.

Аналіз наукових підходів свідчить, що інтегровані системи управління ризиками (ERM) та використання страхових інструментів є ключовими засобами мінімізації фінансових втрат і стабілізації економічного середовища. Страхування фінансових ризиків дозволяє не лише компенсувати збитки, а й забезпечує потенційну прибутковість, підвищує стійкість

підприємств і є важливим елементом комплексної системи управління ризиками.

Водночас в Україні розвиток страхування фінансових ризиків залишається обмеженим через високий рівень невизначеності, недостатню регуляторну базу, низьку репутацію ринку та значні витрати на оцінку ризиків. Це підкреслює необхідність подальшого вдосконалення системи управління фінансовими ризиками шляхом:

- впровадження ризик-орієнтованого підходу у діяльність страхових компаній;
- формування державної стратегії підтримки страхового ринку;
- інтеграції сучасних фінансових технологій у практику ризик-менеджменту;
- створення комплексної інформаційної бази для оцінки фінансових ризиків та прийняття управлінських рішень.

Таким чином, розвиток страхування фінансових ризиків в Україні є стратегічно важливим завданням для забезпечення фінансової стабільності підприємств та економічної безпеки держави, що відкриває перспективи для подальших наукових досліджень у цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Власюк С. А., Ролінський О. В., Ясінський О. Р. Особливості страхування фінансових ризиків в сучасних умовах. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2024. Вип. 104. Ч. 2. URL: <https://lib.udau.edu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/2378065b-8f92-4b49-b99a-5d5c0d560649/content>
2. Кавун В. А., Кравченко М. О. Перспективи страхування фінансових ризиків. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2015. № 9. URL: <file:///C:/Users/ladal/Downloads/41466-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-93792-1-10-20150715%20.pdf>
3. Лойко В. В., Боева М. Ю. Управління фінансовими ризиками страхової організації. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*. 2019. № 2 (4). С. 21-29.
4. Рибак О. М., Сенчук Г. В. Дослідження фінансового стану страхових компаній в період дії воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4128>
5. Семіколенова С. В., Грабар А. П. Проблеми та перспективи розвитку страхування фінансових ризиків в Україні. *Наукові записки*. 2013. Том 146. Економічні науки С. 91-94.
6. Шклярчук С. Г. Управління фінансовими ризиками: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. 494 с.
7. Muhammad Abdul Rehman, et al. A Systematic Review of Financial Risk Management Strategies. *Journal of Risk and Financial Management. Migration Letters*. 2024. Vo. 21. No: S6 (2024), pp. 2125-2146. URL: <https://migrationletters.com/index.php/ml/article/view/11848/7832>

REFERENCES:

1. Vlasiuk S. A., Rolinskyi O. V., Yasinskyi O. R. (2024) Osoblyvosti strakhuvannia finansovykh ryzykiv v suchasnykh umovakh [Features of financial risk insurance in modern conditions]. *Zbirnyk naukovykh prats Uman'skoho natsionalnoho universytetu – Collection of scientific papers of Uman National University*, no. 104 (2). Available at: <https://lib.udau.edu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/2378065b-8f92-4b49-b99a-5d5c0d560649/content> (accessed October 29, 2025)

2. Kavun V. A., Kravchenko M. O. (2015) Perspektyvy strakhuvannia finansovykh ryzykiv [Financial risk insurance perspectives]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia – Current problems of economics and management*, vol. 9. Available at: <file:///C:/Users/ladal/Downloads/41466-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-93792-1-10-20150715%20.pdf> (accessed October 29, 2025)
3. Loiko V. V., Boieva M. Yu. (2019) Upravlinnia finansovymy ryzykamy strakhovoi orhanizatsii [Financial risk management of an insurance organization]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, vol. 2 (4), pp. 21-29.
4. Rybak O. M., Senchuk H. V. (2024) Doslidzhennia finansovoho stanu strakhovykh kompanii v period dii voiennoho stanu [Research of the financial state of insurance companies during the period of martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 63. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4128> (accessed October 29, 2025)
5. Siemikolenova S. V., Hrabar A. P. (2013) Problemy ta perspektyvy rozvytku strakhuvannia finansovykh ryzykiv v Ukraini [The problems and perspectives of financial risks insurance development in Ukraine]. *Naukovi zapysky*. Tom 146. *Ekonomichni nauky*, pp. 91-94.
6. Shkliaruk S. H (2019) Upravlinnia finansovymy ryzykamy: navch. posib. [Financial Risk Management: A Training Manual] Kyiv : DP «Vyd. dim «Personal», 494p.
7. Rehman, M. A., et al. (2024). A systematic review of financial risk management strategies. *Journal of Risk and Financial Management*, 21(S6), pp. 2125–2146. Retrieved from <https://migrationletters.com/index.php/ml/article/view/11848/7832>